

Ένωση Προστασίας Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Η Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα στην Ενιαία Ψηφιακή Αγορά 30 χρόνια μετά την έναρξη ισχύος του Ν. 2121/1993

Διαδικτυακό Συνέδριο 31.3.2023

«Η έννοια της πρωτοτυπίας στη νομολογία»

Όλγα Δ. Γαρουφαλιά

Δ.Ν. Δικηγόρος, Ειδική Επιστήμων ΕΣΡ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΣ ΕΝΩΣΙΑΚΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑΣ

- Η έννοια της πρωτοτυπίας δεν ορίζεται στην Σύμβαση της Βέρνης, ούτε στην Οδηγία 2001/29.
- Ο ορισμός της έννοιας της πρωτοτυπίας ενός έργου ως «το αποτέλεσμα της προσωπικής πνευματικής εργασίας του δημιουργού του» περιλήφθηκε στις εξής τρεις Οδηγίες της ΕΕ.
 - 1) **Οδηγία 91/250/ΕΟΚ (2009/24/ΕΕ)** για τα προγράμματα Η/Υ (άρθρο 1 παρ. 3)
 - 2) **Οδηγία 93/98/ΕΟΚ (2006/116/ΕΕ)** για τις φωτογραφίες (άρθρο 6)
 - 3) **Οδηγία 96/9/ΕΟΚ** για τις βάσεις δεδομένων (άρθρο 3 παρ. 1)
- Ο ορισμός της πρωτοτυπίας εφαρμόζεται μόνο στις τρεις συγκεκριμένες, ειδικές κατηγορίες έργων, χωρίς να είναι δυνατή η γενικότερη εφαρμογή του.
 - 4) **Οδηγία 2019/790/ΕΕ** για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά (άρθρο 14) (ο ορισμός δεν είχε περιληφθεί στην Πρόταση Οδηγίας)

- Το άρθρο 14 της Οδηγίας ενσωματώθηκε αυτούσιο στο ελληνικό δίκαιο με το άρθρο 17 του Ν. 4996/2022, με το οποίο προστέθηκε το άρθρο 31Α παρ. 1 στο Ν. 2121/1993 και ορίζει:
- «Όταν έχει λήξει η διάρκεια προστασίας ενός έργου των εικαστικών τεχνών, κάθε υλικό που προκύπτει από την αναπαραγωγή του έργου αυτού δεν προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή με συγγενικά δικαιώματα, εκτός εάν το υλικό που προκύπτει από την εν λόγω αναπαραγωγή είναι πρωτότυπο, με την έννοια ότι αποτελεί προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού του».
- Στην Οδηγία 2019/790 επαναλαμβάνεται ο ανωτέρω ορισμός, ο οποίος αποτυπώνει και την πάγια νομολογία του ΔΕΕ, με την οποία τυποποιήθηκε το κριτήριο της πρωτοτυπίας ως «η έκφραση της προσωπικής πνευματικής δημιουργίας του δημιουργού» («author's intellectual creation»).
- Ο ορισμός αυτός περιλήφθηκε και στον Ευρωπαϊκό Κώδικα Πνευματικής Ιδιοκτησίας WITtem (άρθρο 1.1.)

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑΣ

Η πρωτοτυπία αποτελεί:

- αόριστη νομική έννοια
- εμπεριέχει αξιολογική κρίση
- πραγματικό ζήτημα που υπόκειται σε απόδειξη και κρίνεται ανελέγκτως από τα δικαστήρια της ουσίας
- μεταβαλλόμενη έννοια, προσαρμοζόμενη στα εκάστοτε κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα και στις εξελίξεις του δικαίου και της τεχνολογίας

Η ερμηνεία της έννοιας της πρωτοτυπίας επιχειρείται με δύο προσεγγίσεις:

Υποκειμενική προσέγγιση (υιοθετείται από τις χώρες του ηπειρωτικού δικαίου)

- Η πρωτοτυπία συνδέεται με την προσωπικότητα του δημιουργού που αποτυπώνεται στο έργο.

Αντικειμενική προσέγγιση (υιοθετείται κυρίως από τις χώρες του αγγλοσαξωνικού δικαίου)

- Η πρωτοτυπία έγκειται στην διαφοροποίηση και μοναδικότητα του έργου σε σχέση με προηγούμενα έργα.

Ο ορισμός της πρωτοτυπίας ως το αποτέλεσμα της «προσωπικής πνευματικής δημιουργίας ή εργασίας» του δημιουργού του έργου εμπεριέχει άλλους εξίσου σημαντικούς ορισμούς που χρήζουν ερμηνείας.

Ο επιθετικός προσδιορισμός **«προσωπική»**

- δηλώνει τη σύνδεση του έργου με το πρόσωπο - δημιουργό του, από τον οποίο αυτό προέρχεται (βλ. αγγλικούς όρους originate - originality)

Ο επιθετικός προσδιορισμός **«πνευματική»**

- δηλώνει την πνευματική και δημιουργική συμβολή ενός προσώπου και
- προσδίδει ένα ποιοτικό στοιχείο επέμβασης του δημιουργού στο έργο μέσω των νοητικών και ελεύθερων επιλογών του

Το ουσιαστικό **«δημιουργία ή εργασία»**

- αποτυπώνει την πνευματική διάσταση της έννοιας της πρωτοτυπίας, συνδέοντας την πνευματική και νοητική συμβολή του δημιουργού με το αποτέλεσμα – έργο, αφού και η εργασία νοείται μόνο ως πνευματική δημιουργική πράξη

**ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΕΕ –
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑΣ**

INFOPAQ, 16.7.2009 - Σύντομα αποσπάσματα έργων λόγου (άρθρων εφημερίδων)

BSA, 22.12.2010 - Γραφική διασύνδεση χρήστη σε λογισμικό

FLOS SpA, 27.1.2011 - Έργα εφαρμοσμένων τεχνών (φωτιστικά).

FOOTBALL ASSOCIATION PREMIER LEAGUE (FAPL), 3.2.2011 - Ποδοσφαιρικοί αγώνες

PAINER, 1.12.2011 -Φωτογραφίες πορτραίτου

FOOTBALL DATACO, 15.12.2011 - Προγράμματα συναντήσεων πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου – Βάση δεδομένων

SAS, 2.5.2012 - Λογισμικό και εγχειρίδιο χρήσης λογισμικού

NINTENDO, 23.1.2014 – Βιντεοπαιχνίδια

RENCKHOFF, 7.8.2018 – Φωτογραφία

FUNKE MEDIEN, 25.10.2018 - Έγγραφα της γερμανικής Κυβέρνησης αμιγώς πληροφοριακού χαρακτήρα

LEVOLA HENGELO, 13.11.2018 - Γεύση τροφίμου (τυριού)

COFEMEL, 12.9.2019 - Σχέδια υποδείγματα ενδυμάτων

BROMPTON BICYCLE, 11.6.2020 - Έργο εφαρμοσμένων τεχνών - πτυσσόμενο ποδήλατο

ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΔΕΕ

- Το ΔΕΕ έχει καθοριστικό ρόλο στη διαδικασία εναρμόνισης του δικαίου των Κ-Μ της ΕΕ και ενσωμάτωσης του κοινοτικού δικαίου από τα Κ - Μ.
- Η αρχή της αποτελεσματικότητας που διέπει το δίκαιο της ΕΕ συνίσταται στην ομοιόμορφη και αποτελεσματική εφαρμογή του και εξασφαλίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις αποφάσεις του ΔΕΕ.
- Οι προδικαστικές αποφάσεις του ΔΕΕ έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, τόσο για το αιτούν δικαστήριο, όσο και για το σύνολο των δικαστηρίων των Κ-Μ.
- Τα εθνικά δικαστήρια δεσμεύονται από την ερμηνεία που το ΔΕΕ δίνει στις έννοιες του ενωσιακού δικαίου.

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Το άρθρο 2 στοιχ. α της Οδηγίας 2001/29 απαιτεί για την προστασία ενός αντικειμένου από την πνευματική ιδιοκτησία αφενός, την ύπαρξη έργου και αφετέρου, το έργο αυτό να είναι πρωτότυπο. Η ανάγκη ερμηνείας και προσδιορισμού της έννοιας του έργου ξεκίνησε από το άρθρο αυτό που αναγνωρίζει αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής στους δημιουργούς όσον αφορά **τα έργα τους**.

- Η έννοια του έργου δεν προσδιορίζεται στη Σύμβαση της Βέρνης, ούτε στην Οδηγία 2001/29.
- Τα περισσότερα Κ-Μ περιέχουν έναν ενδεικτικό κατάλογο διαφόρων κατηγοριών έργων που εμπίπτουν στην έννοια του προστατευόμενου από την πνευματική ιδιοκτησία έργου (Βλ. άρθρο 2 παρ. 1 της Σύμβασης της Βέρνης, άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 2121/1993).
- Ορισμένα δίκαια έχουν κλειστή λίστα έργων (π.χ. Μ. Βρετανία οκτώ ειδικές κατηγορίες έργων).
- Το έργο αποτελεί αόριστη νομική έννοια με ευρύτατο περιεχόμενο.

Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ η έννοια του έργου προϋποθέτει τη συνδρομή δύο σωρευτικών στοιχείων:

- α) ότι υφίσταται ένα πρωτότυπο αντικείμενο, δηλαδή ότι το αντικείμενο αυτό είναι αποτέλεσμα προσωπικής πνευματικής εργασίας του δημιουργού του και
 - β) ότι ως έργο μπορούν να χαρακτηριστούν μόνον τα στοιχεία που αποτελούν την έκφραση της εν λόγω προσωπικής πνευματικής εργασίας.
-

Η προϋπόθεση αυτή:

- δεν είναι εφεύρημα του δικαίου της Ένωσης
 - απαντά στα περισσότερα εθνικά δίκαια πνευματικής ιδιοκτησίας (τουλάχιστον στα συστήματα του ηπειρωτικού δικαίου)
 - απορρέει κατά κάποιον τρόπο από τις νομικές παραδόσεις των Κ-Μ.
-

Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ:

- ο όρος «έργο» αποτελεί αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης
- το νόημα και το περιεχόμενό της πρέπει να είναι ταυτόσημα σε όλα τα Κ-Μ
- το ΔΕΕ ερμηνεύει τον όρο αυτόν κατά τρόπο ενιαίο και ομοιόμορφο στην έννομη τάξη της Ένωσης
- τα Κ-Μ δεν επιτρέπεται να προβλέπουν διαφορετικούς ή συμπληρωματικούς κανόνες της έννοιας αυτής

ΠΡΕΠΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΝΑ ΥΠΑΓΕΤΑΙ ΣΕ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΡΓΟΥ Ή ΑΡΚΕΙ ΜΟΝΟ ΝΑ ΠΛΗΡΟΙ ΤΙΣ ΔΥΟ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑΣ ΤΟΥ ΔΕΕ;

Ο Γενικός Εισαγγελέας Wathelet αναφέρει στις προτάσεις του στην απόφαση Levola ότι:

- «Οι δύο αυτές έννοιες (πρωτότυπο, έργο) είναι διακριτές και δεν πρέπει ούτε να ενοποιούνται, ούτε να συγχέονται» (παρ. 46).
- «Το γεγονός ότι «ένα έργο προστατεύεται μόνον εφόσον πληροί το κριτήριο της πρωτοτυπίας, δεν μπορεί, εντούτοις, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι συνεπάγεται, αντιστρόφως, ότι κάθε αντικείμενο που πληροί αυτό το κριτήριο θα πρέπει “αυτομάτως”, εκ του λόγου αυτού, να θεωρείται “έργο” προστατευόμενο βάσει δικαιώματος του δημιουργού, υπό την έννοια της εν λόγω οδηγίας» (παρ. 47).
- «Το άρθρο 2 παρ. 1 της ΔΣΒ δεν αναφέρεται παρά μόνο στα έργα τα οποία γίνονται αντιληπτά με οπτικά ή ακουστικά μέσα, όπως είναι τα βιβλία και οι μουσικές συνθέσεις, αποκλείοντας τις παραγωγές οι οποίες δύνανται να γίνουν αντιληπτές με άλλες αισθήσεις, όπως η γεύση, η όσφρηση ή η αφή». (παρ. 51).

Στην **απόφαση Cofemel** (παρ. 50, 55) αναφέρεται ότι:

- Από την πνευματική ιδιοκτησία προστατεύονται μόνο τα έργα.
- Η προστασία που παρέχεται με το δικαίωμα του δημιουργού επιφυλάσσεται μόνο στα αντικείμενα που αξίζουν να χαρακτηριστούν ως έργα.

Στην **απόφαση Funke Medien** (παρ. 20, 24) αναφέρεται ότι:

- Αν το αντικείμενο δεν αποτελεί έργο κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο α της Οδηγίας 2001/29 δεν μπορεί να τύχει προστασίας από την πνευματική ιδιοκτησία.

Το ΔΕΕ, όμως, όπως αναφέρεται και στην απόφαση Levola (παρ. 40), δεν απαιτεί ένα έργο να αποτελεί μέρος προστατευόμενης κατηγορίας έργου, αλλά να αποτελεί μία έκφραση που να το προσδιορίζει με επαρκή ακρίβεια και αντικειμενικότητα και να μην στηρίζεται σε (γευστικές) αισθήσεις και εμπειρίες που είναι υποκειμενικές και μεταβλητές (Levola παρ. 42).

Αυτό το σκεπτικό ταιριάζει:

- με τη μη περιοριστική λίστα προστατευόμενων έργων δυνάμει του άρθρου 2 (1) της ΔΣΒ και
- επιτρέπει μία προσανατολισμένη στο μέλλον εφαρμογή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας

Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του ΔΕΕ για να προστατευθεί ένα έργο από την πνευματική ιδιοκτησία τίθεται ως μοναδικό κριτήριο η πρωτοτυπία, δηλαδή:

- α) το έργο να αποτελεί προσωπική πνευματική δημιουργία του δημιουργού του και
- β) να έχει έκφραση που να το προσδιορίζει με επαρκή ακρίβεια και αντικειμενικότητα.

Το κριτήριο αυτό εφαρμόζεται αδιακρίτως σε όλα τα είδη έργων.

Μετάβαση από τη μερική εναρμόνιση (για ειδικές κατηγορίες έργων) σε πλήρη εναρμόνιση.

Ειδικότερα ένα έργο πρέπει:

α) να αντανακλά την προσωπικότητα του δημιουργού του, και να εκδηλώνονται σε αυτό οι ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές του

β) η παραγωγή του να μην υπαγορεύεται από τεχνικές εκτιμήσεις, κανόνες ή άλλες δεσμεύσεις που δεν αφήνουν περιθώριο για την άσκηση δημιουργικής ελευθερίας ή η μορφή έκφρασης των στοιχείων του έργου να μην υπαγορεύεται από την τεχνική λειτουργία τους, καθ' ότι οι διάφοροι τρόποι υλοποίησης μίας ιδέας είναι τόσο περιορισμένοι που η ιδέα και η έκφραση της ιδέας συγχέονται, ενώ εξάλλου οι τεχνικές δεσμεύσεις περιορίζουν τη δημιουργική ελευθερία, για αυτό και είναι καθοριστικής σημασίας ο διαχωρισμός ιδέας και έκφρασης (μορφής),

γ) να μπορεί να προσδιοριστεί με επαρκή ακρίβεια και αντικειμενικότητα, έστω και αν η έκφραση αυτή δεν είναι κατ' ανάγκη μόνιμη

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝΟΣ ΕΡΓΟΥ ΔΕΝ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ:

- από τον βαθμό δημιουργικής ελευθερίας που διέθετε ο δημιουργός του
- από την καταβαλλόμενη προσπάθεια, εργασία και κρίση εάν αυτές καθ'εαυτές δεν χαρακτηρίζονται από πρωτοτυπία, εάν δηλαδή στερούνται δημιουργικότητας
- από το αισθητικό αποτέλεσμα που θα μπορούσε να παραχθεί από ένα έργο, δεδομένου ότι αυτό είναι απόρροια της εγγενώς υποκειμενικής αισθήσεως κάλλους ή από το επίπεδο καλλιτεχνικής δημιουργίας που εμφανίζει το επίμαχο αντικείμενο
- από την έκταση του έργου, αφού μπορούν να προστατευτούν και τμήματα του έργου, εφόσον μετέχουν αυτά καθ'εαυτά στην πρωτότυπη δημιουργία όλου του έργου

Η ενωσιακή έννοια της πρωτοτυπίας δεν ανήκει ούτε στο copyright ούτε στο droit d' auteur.

- Προϋποθέτει κάτι περισσότερο από την εργασία, προσπάθεια, και κρίση του copyright, γιατί οι πράξεις αυτές δεν επαρκούν από μόνες τους να προσδώσουν πρωτοτυπία σε ένα έργο.
- Απαιτεί κάτι λιγότερο ή πιο απομακρυσμένο από την αυστηρά στενή σύνδεση δημιουργού - έργου του droit d' auteur, με την έννοια της αποτύπωσης στο έργο της σφραγίδας του δημιουργού του.
- Πάντως, ο ενωσιακός ορισμός της πρωτοτυπίας εμφανίζει περισσότερα στοιχεία με το ηπειρωτικό δίκαιο, γιατί εστιάζει στην αντανάκλαση στο έργο της προσωπικότητας του δημιουργού.

ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ:

- Θα εφαρμόσουν το κριτήριο της πρωτοτυπίας σύμφωνα με τις δικές τους νομικές παραδόσεις, οι οποίες όμως δεν θα πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με την ερμηνεία που δίνεται από τον ενωσιακό δικαστή.
- Θα πρέπει να βασιστούν στον διαχωρισμό ιδέας και μορφής (έκφρασης), με την έννοια ότι προστατευτέα είναι η μορφή έκφρασης που δίνεται στο έργο.
- Δεν μπορούν να θέσουν πρόσθετα ή λιγότερα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό ενός έργου ως πρωτοτύπου.

ΚΑΠΟΙΑ ΣΧΟΛΙΑ ...

Το ενωσιακό κριτήριο πρωτοτυπίας έτσι όπως διαμορφώθηκε την τελευταία δεκαπενταετία από το ΔΕΕ, ενώ αρχικά φαινόταν να είναι χαμηλότερο από το ελληνικό, η παγιωμένη εξάρτηση της εφαρμογής του από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ιδίως:

- την αντανάκλαση της προσωπικότητας του δημιουργού στο έργο μέσα από τις ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές του,
- τη μη εξάρτηση της προστασίας της αντικειμένου από αισθητικά αποτελέσματα,
- τον αποκλεισμό αντικειμένων που η κατασκευή τους υπαγορεύεται από τεχνικές εκτιμήσεις ή δεσμεύσεις ή που γίνονται αντιληπτά με άλλες αισθήσεις, πέραν της ακοής και της όρασης,
- τον αποκλεισμό του υποκειμενικού κριτηρίου για τον προσδιορισμό του έργου,
- την εφαρμογή του διαχωρισμού ιδέας και μορφής

συγκλίνουν υπέρ της άποψης ότι δεν αποκλίνει ιδιαίτερα από το ελληνικό κριτήριο.

Μένει να δούμε εάν στο μέλλον η νομολογία του ΔΕΕ:

- Εάν θα εντάσσει στην έννοια του προστατευόμενου από την πνευματική ιδιοκτησία έργου οποιοδήποτε αντικείμενο πληροί τις δύο προϋποθέσεις πρωτοτυπίας που θέτει το ΔΕΕ ή μόνο αυτό που υπάγεται σε προστατευόμενη κατηγορία έργου.
- Εάν θα εισαγάγει, λόγω της υιοθέτησης της προϋπόθεσης του αντικειμενικού προσδιορισμού του αντικειμένου, ως προϋπόθεση της προστασίας από την πνευματική ιδιοκτησία την ενσωμάτωση του έργου σε υλικό φορέα, την οποία η Σύμβαση της Βέρνης αφήνει στην διακριτική ευχέρεια του εθνικού νομοθέτη (άρθρο 2 παρ. 2), ενώ εξάλλου κάτι τέτοιο είναι αντίθετο με το ηπειρωτικό δίκαιο και ορισμένες άλλες ευρωπαϊκές νομοθεσίες.
- Εάν για την κρίση περί υπαγωγής ενός αντικειμένου στην έννοια του έργου θα αξιολογεί, για μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου, την δυνατότητα εφαρμογής των αποκλειστικών δικαιωμάτων και των εξαιρέσεων που αναγνωρίζονται στα έργα των δημιουργών επί του εκάστοτε αντικειμένου.

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Στην ελληνική νομολογία εφαρμόζονται κυρίως σωρευτικά οι δύο επικρατούσες θεωρίες:

- **της στατιστικής μοναδικότητας**, σύμφωνα με την οποία ένα έργο θεωρείται πρωτότυπο αν κανένας άλλος δημιουργός κάτω από ίδιες ή παρόμοιες συνθήκες δεν θα μπορούσε να δημιουργήσει ίδιο έργο και
- **του δημιουργικού ύψους**, σύμφωνα με την οποία πρωτότυπο είναι το έργο που παρουσιάζει ατομική ιδιομορφία και διαφέρει από τα υπόλοιπα κοινά έργα καθημερινότητας ή τα ήδη γνωστά έργα.

Η επίκληση και εφαρμογή του ενωσιακού κριτηρίου της πρωτοτυπίας εντοπίστηκε σε δύο πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις, με συνδυαστική εφαρμογή όμως των δύο ανωτέρω θεωριών

- **1) ΠΠΑΘ 2808/2022** – Κατάλογος παρεχόμενων υπηρεσιών – Συμβατότητα θεωριών στατιστικής μοναδικότητας και δημιουργικού ύψους με το ενωσιακό κριτήριο πρωτοτυπίας
- Επιχειρείται ερμηνεία της έννοιας του έργου βάσει του άρθρου 2 παρ. 1 του Ν. 2121/1993 κάνοντας χρήση των δύο σωρευτικών προϋποθέσεων του ΔΕΕ (πρωτότυπο δημιούργημα, δηλαδή αποτέλεσμα προσωπικής πνευματικής εργασίας του δημιουργού του, δηλαδή αντανακλά την προσωπικότητα του δημιουργού του όπως αυτή εκδηλώνεται με τις ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές του κατά την παραγωγή του δημιουργήματος και β) και εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να προσδιοριστεί με επαρκή ακρίβεια και αντικειμενικότητα, έστω κι αν η έκφραση αυτή δεν είναι κατ' ανάγκη μόνιμη), με επίκληση της νομολογίας του ΔΕΕ.
- Αναφέρεται ότι το εφαρμοζόμενο στην ελληνική νομολογία κριτήριο της στατιστικής μοναδικότητας του έργου και του δημιουργικού ύψους είναι συμβατό, σε γενικές γραμμές, με την παραπάνω ερμηνεία της πρωτοτυπίας - ως αυτοτελούς έννοιας του δικαίου της Ένωσης - από το ΔΕΕ.

-
- 2) ΠΠΘεσ 2520/2020 – Βάση δεδομένων, κείμενα και βίντεο που περιέχονται σ' αυτήν – Εφαρμογή των δύο θεωριών και του ενωσιακού κριτηρίου πρωτοτυπίας
 - Γίνεται σύνδεση των πνευματικών δημιουργημάτων του άρθρου 2 παρ. 2α εδ. α' του ν. 2121/1993 με το κριτήριο της πρωτοτυπίας, και αναφέρεται ότι αυτό πληρούται όταν ο δημιουργός πραγματοποιεί ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές και αποτυπώνει, με τον τρόπο αυτό, το “προσωπικό άγγιγμά” του.
 - Ηλεκτρονική Β.Δ.
 - Κρίθηκε ότι η ηλεκτρονική βάση δεδομένων δεν αποτελεί προστατευόμενη βάση δεδομένων, κατά το άρθρο 2 παρ. 2α του ν. 2121/1993, διότι: ... β) η μέθοδος διευθέτησης του περιεχομένου της είναι προφανής και κοινότυπη και δεν εμφανίζει πρωτοτυπία, δηλαδή, δεν υπερβαίνει ένα ελάχιστα αποδεκτό όριο δημιουργικού ύψους, ούτε εμφανίζει ατομικότητα, οφειλόμενη στην πνευματική εργασία του δημιουργού της, με βάση το κριτήριο της “στατιστικής μοναδικότητας”, που υιοθετεί η θεωρία και νομολογία, γ) με την επιλογή και διευθέτηση των δεδομένων και στοιχείων, ο δημιουργός της δεν εκφράζει τη δημιουργική του ικανότητα με πρωτότυπο τρόπο, πραγματοποιώντας ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές, κρίνεται δε ότι η δημιουργία της επίδικης βάσης δεδομένων υπαγορεύεται από τεχνικές εκτιμήσεις και κανόνες ή δεσμεύσεις, που δεν αφήνουν περιθώριο για δημιουργική ελευθερία.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

Όλγα Δ. Γαρουφαλιά

Δ.Ν. Δικηγόρος, Ειδική Επιστήμων ΕΣΡ

garoufalia@esr.gr